

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE VE MATEMATİK ÖĞRETMENLERİYLE GERÇEKLEŞEN İLETİŞİM DÜZEYLERİNİ BELİRLEME

DETERMİNİNG THE LEVEL OF COMMUNİCATION WHİCH MIDDLE SCHOOL STUDENTS MAKE WITH THEİR TURKISH AND MATH TEACHERS

Arzu ÖZCAN

Girne Amerikan Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı
Öğretmenliği

Özet

Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin Türkçe ve matematik öğretmenleriyle gerçekleştirdikleri iletişimin hangi düzeyde olduğu saptandıktan sonra, bu düzeylerin dersin Türkçe ve matematik olması ile öğrencilerin cinsiyeti ve sınıf düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediğine bakılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2007-2008 öğretim yılında Girne 19 Mayıs Türk Maarif Koleji'nde öğrenim gören 87 'si kız 66'sı erkek olmak üzere 153 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada öğrencilerin öğretmenleriyle olan iletişim düzeyini belirlemek için Durmuş(2005) tarafından hazırlanan "Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Öğretmenleriyle Olan İletişim Düzeyi Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada öğrencilerin Türkçe öğretmenleriyle kurdukları iletişim matematik öğretmenleriyle kurdukları iletişimden daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırmada kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre Türkçe öğretmenleriyle daha iyi iletişim kurduğu ve 6.sınıf öğrencilerinin 8. sınıf öğrencilerinden daha iyi iletişim kurdukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler : İletişim, öğretmen,Türkçe,matematik.

Abstract

In this resaarch after determining the level of communication which middle school students make with their.Turkish and math with their .It is examined that if it shows difference according to Turkish or Math lessons or being female or male and class levels . Examples of the research consist of 153 middle school students 87 of them are girls and 66 of them are boys who are Education Collage in 2007-2008 education year. To determine the communication level which students make with teachers .Communion level scale which military school students make whith their Turkish teachers prepared by Durmuş in 2005 is used in this research. It is concluded that communication which student make whith their Turkish teachers is better than communication which students make with their math teachers In this research .Resides girls are more skillful the boys while they make communitacion whith their Turkish students addition that .The students in sixth class are more successful than the students in 8 eighth class.

Key Words: Communication,Teacher ,Turkish ,Math.

Giriş ve Amaç

Eğitim “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı sonucunda kasıtlı ve istendik davranış değiştirme süreci” (Ertürk,1975) olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi öğrenciler/bireyler ancak kendi yaşantılarını sonucunda davranış değiştirebilmekte ya da öğrenebilmektedirler. Zira yaşantı (tecrübe) kavramı ise “birey ile çevresi arasında etkileşimin birey bakımından içeriği” olarak tanımlanmaktadır. Böylece öğrencilerin ancak iletişerek ve etkileşerek öğrenebildikleri söylenebilir.

İletişim olabilmesi için pek çok davranışın meydana gelmesi gerekir. Bu davranışlar belli bir süreç içerisinde meydana gelir. İletişim bir süreç olduğuna göre, bu süreç, kaynak, mesaj, kanal, alıcı ve geri bildirim olmak üzere beş ana bölümden oluşmaktadır(Özen, 2001,s.96).

İletişim ya da etkileşim ise en çok dille yani Türkçe ile olur. Sınıftaki etkileşimde kullanılan dil ne kadar zengin ise öğrencilerin öğretmenleri ile gerçekleşen iletişimleri o kadar fazladır. Bu durumda sınıftaki öğrenme yaşantılarını ya da etkinlikleri örgütlemek durumunda olan öğretmenin dili, yani Türkçe düzeyi öğrencilerin öğrenme düzeyinin artmasında önemlidir. Öğretmenlerin öğrencilerle ve öğrencilerin de birbirleriyle olan iletişim ve etkileşim düzeylerini artırmakla sorumludurlar. Dille (Türkçe) ilgili alanlarda uzmanlaşan öğretmenlerin öğrencilerle iletişim düzeyinin öteki öğretmenlere göre daha fazla olduğu düşünülebilir. Bundan dolayı matematik öğretmenleri Türkçe öğretmenleri kadar öğrencileriyle iyi iletişim kuramayabilirler.

Matematik öğretmenleri dili kullanmaktan çok işlemlerle uğraştıklarından, Türkçe öğretmenleri kadar iletişim becerilerine sahip olamayabilirler. Daha önce yapılan çalışmalar incelendiğinde öğrencilerin Türkçe öğretmenleriyle gerçekleştirdikleri iletişim düzeyi üzerinde durulduğu görülmektedir. Öğrencilerin matematik öğretmenleriyle gerçekleştirdikleri iletişim düzeyinin eksikliği hissedilip, bu çalışmanın yapılması gerekli görülmüştür.

Bu çalışmada 2007-2008 yılında öğrenim gören Girne 19 Mayıs Türk Maarif Koleji kolejinde öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin Türkçe ve Matematik öğretmenleriyle gerçekleşen iletişim düzeyini belirlemek amaçlanmaktadır. Bu düzeylerin derslere göre farklılık gösterip göstermediğine bakılmaktadır. Araştırmada ayrıca öğrencilerin algıladıkları iletişim düzeyinin cinsiyetleri ve kaçınıcı sınıfta olduklarına göre önemli farklılık gösterip göstermediğine de bakılmaktadır.

Yöntem

Evren ve Örneklem: Araştırmanın evrenini, 2007-2008 eğitim- öğretim yılında KKTC'deki Girne 19 Mayıs Türk Maarif Koleji'nde öğrenim gören 400 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada oranlı küme örnekleme yoluyla 87'si kız 66'sı erkek olmak üzere 153 öğrenci seçilmiştir. Örneklemi oluşturan öğrenciler kolejin ortaokul kısmından seçilmiştir.

Veri Toplama Araçları: Bu çalışmada verilerin toplanması için güvenilirliği hesaplanmış olan Durmuş(2005)'un “Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Öğretmenleriyle Olan İletişim Düzeyi Ölçeği” kullanılmıştır.

Araçta öğrencilerin öğretmenleri hakkındaki görüşleri çeşitli sorularla belirlenmeye çalışılmıştır. Bu sorulardan bazıları şöyle ifade edilmiştir: Öğretmeniniz dersi zevkli hale getiriyor mu? , Öğretmeniniz sizce herkese eşit söz hakkı veriyor mu? , Öğretmeniniz size doğal davranıyor mu?..... Araç 24 maddeden oluşan araç üçlü Likert ölçeğiyle cevaplanmaktadır. Ölçekte evet cevabına 3 puan, kısmen cevabına 2 puan, hayır cevabına 1 puan verilmektedir. 3'lü Likert tipi tutum ölçeği kullanarak tutumları tespit edilmeye çalışılmıştır.

İstatistiksel Çözümleme

Teknikleri: Araştırmanın verilerinin çözümlenirken elde edilen faktörler arasındaki farklılık yaratan gruplar belirlenmiştir. Bu farklılıkların istatistiksel bakımdan anlamlı olup olmadığını sınamak amacıyla t ve F testi uygulanmıştır. Yapılan istatistiksel değerlendirmelerde SPSS programı kullanılmıştır. F testi önemli çıktığında farklılığın hangi gruplar arasındaki farklılıklardan ileri geldiğini anlamak üzere Scheffe testine başvurulmuştur.

Bulgular ve Yorum

Araştırmada öğrencilerin öğretmenleriyle gerçekleşen iletişim düzeyinin derse göre önemli bir farklılık gösterip göstermediğini incelemek üzere yapılan t testi sonuçları tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1'de görüldüğü gibi öğrencilerin öğretmenleriyle gerçekleşen iletişim düzeyi derse göre önemli bir farklılık gösterip göstermediğini sınamak üzere yapılan t testi 0,05 düzeyinde önemli bir farklılık göstermektedir. Tablo'daki verilerden ayrıca, öğrencilerin Türkçe öğretmenleriyle ($X=2,20$) "kısmen" iletişim kurabildikleri, buna karşın matematik öğretmenleriyle ($X=1,83$) hemen hemen hiç iletişim kuramadıkları anlaşılmaktadır. Bu durum öğrencilerin genellikle matematik dersinden korkmalarından kaynaklanıyor olabilir. Öte yandan dille ilişkisi nedeniyle Türkçe öğretmenleriyle daha iyi iletişim kurabilmelerinin beklenen bir bulgu olduğu söylenebilir. Araştırmada öğrencilerin Türkçe öğretmenleriyle gerçekleşen iletişim düzeyinin onların cinsiyetlerine göre önemli bir farklılık gösterip göstermediğini incelemek üzere uygulanan t testi sonuçları tablo 2'de verilmektedir.

Tablo 1

Öğrencilerin Derslere Göre Öğretmenleriyle Gerçekleşen İletişim Düzeyleri t Testi Sonuçları

Gruplar	n	%	X	Ss	t	p
Türkçe	77	51.0	2.20	4.76	1,234	,000
Matematik	76	49.0	1.83	8.57		
Toplam	153	100.0	2.01	6.66		

$p < 0.05$ fark önemli

Tablo 2
Öğrencilerin Türkçe Öğretmenleriyle Gerçekleşen İletişim Düzeyleri ile
Cinsiyetleri Arasındaki t Testi Sonuçları

Gruplar	n	%	X	Ss	t	p
Kız	87	56.8	1,54	,50	1,234	,016
Erkek	66	43.2	1,43	,50		
Toplam	153	100.0	1,48	,50		

p < 0.05 fark önemli

Tablo 2'de görüldüğü gibi “Öğrencilerin Türkçe öğretmenleriyle gerçekleşen iletişim düzeyi onların cinsiyetlerine göre önemli bir farklılık gösterip göstermediğini sınamak üzere yapılan t testi sonucunda 0,05 düzeyinde önemli bir farklılık göstermektedir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre öğretmenleriyle daha fazla iletişim kurdukları sonucu ortaya çıkmıştır. Ancak yapılan t testi sonucunda matematik öğretmenleri söz konusu olduğunda öğrencilerin öğretmenleriyle kurdukları iletişim düzeyinin cinsiyete göre 0,05 düzeyinde

önemli bir farklılık göstermediği anlaşılmıştır.

Araştırmada öğrencilerin Türkçe öğretmenleriyle gerçekleşen iletişim düzeyinin onların kaçınıcı sınıfta okuduklarına göre önemli bir farklılık gösterip göstermediğini sınamak üzere F testi yapılmıştır. Yapılan F testi ile 0,05 düzeyinde (F=2,30) önemli çıkması sonucu yapılan Scheffe testi sonuçları tablo 3'te verilmektedir

Tablo 3
Sınıf Düzeyine Göre Türkçe Öğretmenleriyle Gerçekleşen İletişim Düzeyleri

Sınıf Düzeyi	N	%	X	6.sınıf	7.sınıf	8.sınıf
6.sınıf	69	45.09	4.61			*
7.sınıf	44	28.75	3.97			*
8.sınıf	40	26.14	2.85	*	*	
Toplam	153	100.0	3.81			

* Fark önemli

Tablo 3'deki verilerden öncelikle öğrencilerin sınıf düzeyleri yükseldikçe Türkçe öğretmenleriyle kurdukları iletişim düzeyinin azaldığı görülmektedir. Tabloda ayrıca farklı düzeydeki sınıflarda okuyan öğrencilerin Türkçe öğretmenleriyle kurdukları iletişim düzeyinin önemli farklılık göstermesinin 8. sınıf öğrencilerinin iletişim düzeyinin ($X=2,85$), 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin kurdukları iletişim düzeyinin ($X=4,61$ ve $3,97$) önemli farklılık göstermesinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. En az iletişim düzeyine sahip sınıfların 8. sınıflar olmasına onların ergenlik dönemi sorunları yaşamaları sebep olmuş olabilir.

Ayrıca çalışmada öğrencilerin matematik öğretmenleriyle gerçekleşen iletişim düzeyinin onların kaçınıcı sınıfta okuduklarına göre önemli bir farklılık gösterip göstermediğini test etmek üzere F testi uygulanmıştır. Fakat 0.05 düzeyinde önemli bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuç, öğrencilerin kaçınıcı sınıfta olurlarsa olsunlar, matematik dersinin sayısal bir ders olması nedeniyle matematik öğretmenleriyle çok iyi iletişim kuramamalarından ileri geliyor olabilir.

Sonuç

Bu araştırma 19 Mayıs Türk Maarif Koleji'nde öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin Türkçe ve Matematik öğretmenleriyle gerçekleşen iletişim düzeylerini belirleyip bu sonuçlara göre ortaya çıkabilecek sorun ve saptamalara bir çözüm önerisi getirmek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla öğrencilerin tutumlarını ölçmek için Durmuş(2005)

tarafından geliştirilen “Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Öğretmenleriyle Olan İletişim Düzeyi Ölçeği” adlı araç kullanılmıştır.

Durmuş(2005)'un 'Ortaokul Birinci ve Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Öğretmenleriyle Olan İletişim Düzeyi' adlı çalışmada öğrencilerin cinsiyetlerine göre öğretmenlerinin iletişim becerisindeki yeterlilikleri görüşünde 0,05 önem düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Derse katılmaya fırsat vermeye ve duygularını öğretmenleriyle paylaşmaya verdikleri yanıtta kız öğrenciler erkek öğrencilere göre bu yeterliklerin öğretmenlerinde daha fazla olduğunu düşünmektedir. Yapılan bu çalışmada da bu bulguya paralel olarak öğrencilerin Türkçe öğretmenleriyle gerçekleşen iletişim düzeyleri ile dersler arasındaki t testi sonucunda $p < 0.05$ değerine göre p değeri ,000 fark önemli çıkmıştır. Yani, Türkçe dersine göre iletişim düzeyinin matematik dersinde gerçekleşen iletişim düzeyinden yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin Türkçe öğretmenleriyle gerçekleşen iletişim düzeyinin onların cinsiyetlerine göre önemli bir farklılık gösterip göstermediğini sınamak üzere yapılan t testi sonucunda 0,05 düzeyinde önemli bir farklılık göstermektedir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre öğretmenleriyle daha fazla iletişim kurdukları sonucu ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin matematik öğretmenleriyle gerçekleşen iletişim düzeyleri ile cinsiyetleri arasındaki t testi sonucunda $p > 0.05$ değerine göre ,616 fark önemsiz çıkmıştır. Yani, Öğrencilerin cinsiyetlerine göre iletişim düzeyleri tabloda da görüldüğü gibi önemli farklılık görülmemektedir.

Bu sonucun ortaya çıkması öğrencilerin matematik dersine karşı göstermiş oldukları olumsuz yaklaşım ve zor olduğuna inanmaları olabilir.

Öğrencilerin Türkçe öğretmenleriyle gerçekleşen iletişim düzeyinin onların kaçınıcı sınıfta okuduklarına göre önemli bir farklılık gösterip göstermediğini sınamak üzere F testi yapılmıştır. Yapılan F testi ile 0,05 düzeyinde (F=2,30) önemli çıkması sonucu Scheffe testi yapılmıştır. Bunun sonucunda 8.sınıf öğrencilerinin en az iletişim düzeyine 6. sınıf öğrencilerinin ise en fazla iletişim düzeyine sahip olduğu anlaşılmıştır. Bu duruma 8. sınıf öğrencilerinin ergenlik dönemi sorunları yaşamaları neden olmuş olabilir. Öğrencilerin matematik öğretmenleriyle gerçekleşen iletişim düzeyleri ile okudukları sınıf düzeyi arasındaki f testi sonucunda $p > 0.05$ değerine göre, 160 fark önemsiz çıkmıştır. Farklılığın önemli çıkmaması kaçınıcı sınıfta olunursa olunsun matematik dersinin sayısal bir ders olması nedeniyle öğrencilerin bu dersten korkmalarından kaynaklanabilir.

En önemli sosyalleşme ortamlarından biri olan okul, iletişim tarzının gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Sınıfta öğretmen ve öğrenci ilişkileri sağlıklı, güvenli ve mutlu bir atmosfer içinde olursa istenilen ortam yaratılır. Öğretmen sınıfta öğrencilere bilgi beceri ve tutum kazandırmanın yanında, onlara sevgi, saygı, mutluluk, hoşgörü, bağlılık, arkadaşlık iyi geçinme, disiplin, düzen gibi davranışları da kazandırmalıdır. Etkili öğretmenler, bu tür ilişkilerin farkındadırlar ve olumlu ilişkiler kurmak ve bunu sürekli geliştirmek için çaba harcarlar.

Sözlü veya sözsüz, yazınsal veya sanatsal, yüz yüze veya uzaktan ifade yoluyla gerçekleşsin yaşamımızın her alanında vazgeçilmez bir değeri olan iletişimin etkileri bugüne ait eylemlerimizden başlayıp geleceğimize uzanmaktadır. Her türlü insan etkinliğinin gerçekleşmesi iletişime dayanmaktadır. Bu denli büyük önemi olan iletişimi doğru ve etkili bir tarzda gerçekleştirmek, bire bir insan ilişkilerini nitelikli kıldığı kadar, uygarlığın ve kültürün gelişmesinde, farklılıklara saygının, düşünsel çok yönlülüğün güçlenmesinde dolayısıyla insan haklarına dayalı demokratik bir kültürün geliştirilmesinde temel destekleyicilerden birisi olacaktır.

Öneriler

1-Ortaokulda görev yapacak öğretmenler, iletişim becerisinde hizmet öncesi eğitimde yeterli duruma getirilebilir.

2-Ortaokulda görev yapacak öğretmenlerin, verilecek hizmet içi kurslarla iletişim becerileri geliştirilebilir.

3-Okul müdürleri tarafından öğretmen ve öğrenciler için iletişim becerileri konusunda panel ve sempozyumlar düzenlenebilir.

4-Okul yönetimi tarafından aile-okul iletişimi sağlanmalıdır.

5-Hizmet içi eğitimlerde etkili iletişime ilişkin seminerler verilebilir.

6- Bu araştırmaya paralel olacak çalışmaların farklı branşlara uygulanmasıyla bu konudaki boşluklar doldurulabilir.

Kaynakça

- Celep, C. ; (2002), **Sınıf Yönetimi ve Disiplini**, Ankara, Anı Yayıncılık
- Durmuş, H.(2005), **Ortaokul Birinci ve Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Öğretmenleriyle Olan İletişim Düzeyi**
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Bitirme Projesi,Girne
- Erden M. ; (2004),**Öğretmenlik Mesleğine Giriş**, İstanbul, Alkım Yayınevi
- Ergin A.-Bırol C. ;(2003), **Eğitimde İletişim**, Ankara, Anı Yayıncılık
- Karip E. ; ((2004), **Sınıf Yönetimi**, Ankara, Pegem Yayınları
- Kaya Z. ; (2005), **Sınıf Yönetimi**, Ankara, Pegem Yayıncılık
- Küçükahmet L. ; (2006), **Sınıf Yönetimi**,Ankara, Nobel Yayıncılık
- Küçükahmet L. ; (2001), **Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar**, Nobel Yayıncılık
- Özen Y. ;(2004), **İlköğretimde İletişim**, Ankara, Nobel Yayıncılık
- Şişman Mehmet-Turan Selahattin; Sınıf Yönetimi, Pegem Yayıncılık, Ank.2004

Elektronik Kaynaklar

- <[Http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/153-154/ipsir.htm](http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/153-154/ipsir.htm)
- <[Http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/sayi36/unal.htm](http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/sayi36/unal.htm)
- <[Http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/161/cinkir.htm](http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/161/cinkir.htm)
- <[Http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/sayi36/ersever.htm](http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/sayi36/ersever.htm)
- <[Http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/sayi36/akyol.htm](http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/sayi36/akyol.htm)
- <[Http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/158/kuzu.htm](http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/158/kuzu.htm)
- <[Http://www.onlinefizik.com/content/view/10/28/](http://www.onlinefizik.com/content/view/10/28/)
- < [Http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/egitirim.inonu.edu.tr/ozlem_etikli_iletisim_hm_59-](http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/egitirim.inonu.edu.tr/ozlem_etikli_iletisim_hm_59-)
- < [Http://www.cumhuriyet.edu.tr/edergi/makale/45.pdf](http://www.cumhuriyet.edu.tr/edergi/makale/45.pdf)
- <[Http://efdergi.vyu.edu.tr/makaleler/cilt_1/mustafa_tatar_doc](http://efdergi.vyu.edu.tr/makaleler/cilt_1/mustafa_tatar_doc)
- < [Http://www.kutuphanem.net1goruntule.asp?islem=indir&dok_no=134745=53k-](http://www.kutuphanem.net1goruntule.asp?islem=indir&dok_no=134745=53k-)
- < [Http://tebesirtozu.blogcu.com/2427696/-52k](http://tebesirtozu.blogcu.com/2427696/-52k)
- <[Http://www.yudumla.com/forum/iletisimin_islevleri_ve_çesitleri-t95817.html-159k.](http://www.yudumla.com/forum/iletisimin_islevleri_ve_çesitleri-t95817.html-159k)
- <[Http://www.ispirasagiozbagio.k12.tr/iletisimturleri.htm-39k->](http://www.ispirasagiozbagio.k12.tr/iletisimturleri.htm-39k->)